

Provtagningsanvisning Zink, P- Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Remiss	Elektronisk remiss från journalsystem i Gävleborgs län eller pappersremiss Remiss 1 Bassortiment Gävleborg
Provtagning	<p>5-7 mL serumrör utan gel, utan tillsats, röd propp</p> <p>Provet tas som morgonprov (kl 8-10.) pga dygnsvariation. Gel- och EDTA-rör kan ej användas. EDTA-plasma kan orsaka falskt låga resultat.</p> <p>Vid eventuell kapillär provtagning får ej glaskapillär användas.</p> <p>Minsta blodmängd 0,5 mL (150µL serum)</p> <p>Om flera rör tas med samma kanyl ska zinkprovet inleda provtagningen för att förhindra eventuell kontaminering av zink från kork.</p>
Förvaring/Transport	<p>Röret ska stå minst 30 min innan centrifugering. Centrifugera och håll av provet inom 4 timmar från provtagning</p> <p>Centrifugerat avhällt prov hållbart 14 dagar i kyl >14 dagar i frys</p>
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Bollnäs
Referensintervall	<p>Barn 1 vecka – 17 år: 8,5 – 15 µmol/L</p> <p>Vuxna 18 år och äldre: 8,0 – 14 µmol/L</p>
Svarstid	Analysen utförs måndag-fredag
Ackrediterad	Ja
Efterbeställning	Kan inte efterbeställas
Patientinformation	Ej tillämpligt
Biobanksprov	Nej
Kommentarer/Övrig upplysning	Inga övriga kommentarer

<p>Medicinsk bakgrund/Indikation</p>	<p>Uppföljning efter överviktskirurgi. Misstanke om acrodermatitis enteropatica, zinkförgiftning, zinkbrist och uppföljning vid behandling med penicillamin.</p> <p>Zink är nödvändigt för tillväxt, reproduktion och sårhäkning. Metallen ingår i biomembraner och zinkinnehållande proteiner reglerar DNA-transkriptionen. Zinkinnehållande enzym deltar bl.a. i celldelningen och cellulär immunitet. Inget specifikt transport- eller lagringsprotein är känt och brist kan uppstå vid för låg tillförsel under relativt kort tid.</p> <p>Orsaker till zinkbrist är t.ex. bristfällig kosthållning, malabsorption, brännskador, sickelcellanemi, behandling med antiepileptika eller kelater (penicillamin) eller efter gastrisk bypass-operation för fetma.</p> <p>Symptom vid zinkbrist omfattar dålig tillväxt, försämrad sårhäkning, hudutslag, håravfall, symtom från gastro-intestinalkanalen samt neurologiska symptom och försämrad T-cellsfunktion.</p> <p>Zinkvärden < 6 µmol/L är associerat med allvarlig zinkbrist.</p> <p>Acrodermatitis enteropatica karakteriseras av hyperpigmentering, akraldermatit, gastrointestinala symptom samt ökad infektionsbenägenhet och har extremt låga zinknivåer i serum. Orsaken är ett defekt upptag av zink från tarmen.</p> <p>Tillförsel av zink i höga doser är toxiskt och kan bl.a. ge metallsmak, illamående, kräkningar, diarré och myalgi. Kroniskt intag av höga zink-mängder kan orsaka värden på > 25 µmol/L som motverkar absorption av koppar med kopparbrist och anemi som följd. Vid såväl akut som kronisk zinkförgiftning är koncentrationen förhöjd.</p> <p>Zink har en dygnsvariation, med en topp på morgonen, ca kl. 8–10, som ligger 10 % över nivåerna under resten av dagen. Sen sjunker det ytterligare och ligger som lägst sen kväll, kl. 19. Zinkkoncentrationen bör relateras till nivån av albumin och alfa2-makroglobulin.</p>
--------------------------------------	--

Revideringar

Datum	Revisionsnummer	Ändring
2023-10-12	10	Lagt till rubriken revideringar. Uppdaterat Medicinsk bakgrund, provtagning, förvaring. Referensintervall ändrat.
2024-04-26	11	Tillägg under Förvaring/ transport. Uppdaterat titel samt justerat i text enligt harmonisering av benämning utifrån rekommenderat rapportnamn.

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet